

زنان در مسائل سیاسی تاریخ تمدن اسلام نقش داشتند

عضو شورای سیاست‌گذاری همایش بین‌المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام» با بیان اینکه زن در تمدن ایران از جایگاه رفیعی برخوردار است، گفت: زنان در مسائل سیاسی تاریخ تمدن اسلام نقش داشتند.

عضو شورای سیاست‌گذاری همایش بین‌المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام» با بیان اینکه زن در تمدن ایران از جایگاه رفیعی برخوردار است، گفت: زنان در مسائل سیاسی تاریخ تمدن اسلام نقش داشتند.

به گزارش خبرگزاری مهر، آیت الله سیدمصطفی محقق داماد، عضو شورای سیاست‌گذاری همایش بین‌المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام» در پیامی به این همایش گفت: همایش بین‌المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام»، به بررسی دو تمدن ایران و اسلام می‌پردازد و جایگاه زن در این دو تمدن را در نشست‌های تخصصی، توسط کارشناسان و پژوهشگران داخلی و بین‌المللی مورد بحث و گفتگو قرار خواهد داد.

وی افزود: ایران یکی از تمدن‌های عظیم تاریخ است و بعد از ورود اسلام توسط اندیشمندان و صاحب‌نظران فکر اسلامی، جایگاه جدید و عظیمی پیدا کرد و تکامل یافت. زن در تمدن ایران از جایگاه عظیم و رفیعی برخوردار است. در تمدن ایران زنانی صاحب‌نظر، عالمه، شاعره، متفکره، نویسنده، اهل علم، فرهنگ و سیاست داریم. در تمدن اسلام نیز، بسیاری زنان محدثه، عالمه، فقیه، متفکر و راویه داریم. زنان فیلسوف و عارفی که بسیار نقش عظیمی دارند.

محقق داماد افزود: در تاریخ اسلام چند زن از نظر علمی و سیاسی هنگامه‌ای کردند که هرگز نویسندگان تاریخی نمی‌توانند عظمت آنها را کتمان کنند. نقش حضرت خدیجه کبری (س) در تأسیس و پایه‌ریزی اسلام، نقش حضرت فاطمه زهرا (س) از نظر علمی، عرفانی، تقوا و الگو بودن برای زنان و نقش حضرت زینب کبری (س) در تاریخ کربلا بسیار حائز اهمیت است. آنچه که برای ما مهم است؛ درس و دفاع از حق و حقانیت زنان است، زنان در مسائل سیاسی تاریخ تمدن اسلام نقش داشتند.

عضو شورای سیاست‌گذاری همایش بین‌المللی با بیان اینکه یکی از افراد کوچک در تاریخ انقلاب اسلامی است، چنین اظهار کرد: اگر از من سوال کنند که چه چیزی مهمترین نکته در تاریخ انقلاب اسلامی است، بنده به عنوان مهمترین نکته به جایگاهی که انقلاب اسلامی به زنان داده است اشاره خواهم کرد. در ایران پس از انقلاب اسلامی، خانم‌ها با حفظ تمام موازین شرعی در مهمترین جایگاه و سمت‌های سیاسی قرار گرفتند. جمع بین عدم گسیختگی خانوادگی و حفظ وحدت خانوادگی در کنار فعالیت‌های سیاسی کار بسیار مهم و جالب توجهی است که به نظر من از نقاط بسیار درخشان تاریخ انقلاب اسلامی ایران است.

وی تأکید کرد: در این همایش جایگاه زنان در تمدن‌های ایران و اسلام مورد گفتگو قرار می‌گیرند و زنان محدثه و متفکر و شعرا معرفی می‌شوند. همچنین جایگاه سیاسی، اجتماعی و اقتصادی زنان بعد از انقلاب اسلامی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت.

وی با بیان اینکه در دوران بحران جهانی کرونا هستیم، به پزشکان و پرستاران زنی که جان خودشان را فدا کردند، اشاره کرد و ایثار این بانوان در عرصه پزشکی در ایران و جهان را نمونه برشمرد.

زن در اسلام، روح و نور و وجود است
طوبی کرمانی، عضو شورای سیاست‌گذاری همایش بین‌المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام»، در افتتاحیه این همایش به تشریح جایگاه زن در آفرینش و تکوین پرداخت.

وی با بیان محوریت موضوع سخنرانی خود در نشست تخصصی نخست جایگاه زن در تکوین و آفرینش، گفت: در دو بازه زمانی پیش و پس از اسلام و از آنجا که در هر دو بازه زمانی، سخن در مدار ایران می‌باشد؛ لذا مقارنه و مقایسه این جایگاه در ایران و در جوامع و مکاتب دیگر به ویژه غرب، می‌تواند عالمانه‌تر و واقع‌بینانه و به دور از هر شعارزدگی دموکراسی و دفاع از حقوق زن، از حقایق سخن رانده و از حقیقت‌بازنمایی و از شبه‌ها بازگشایی کند و زان پس که جایگاه، بود و نبود، حیثیت و حیات زن روشن گردد. در پیش از اسلام، زن را به عنوان "نور و چراغ" تعریف کرده‌اند. بانو در اوستا به معنای چراغ و فروغ و روشنایی است و کدبانو یعنی چراغ و روشنایی خانه. زن در اوستا و سنسکریت به لقب "ریتَه سیه بانو" (Ritasya Bhanu) یا "اشه بانو" خوانده شده که به معنی "دارنده فروغ راستی و پارسایی" است.

همچنین واژه "مادر" در اوستا و سنسکریت "ماتری" (Matri) به معنی "زمین پرورش دهنده" و خواهر "سواسری" (Svāsri) یعنی "وجود مقدس و خیرخواه" است و زن شوهردار با صفت "نمانو پَتنی" (Nmāno Patni) یا "نگهبان خانه" نام گرفته است. با تمسک به تفسیر ملاصدرا از آیه "الله نور السموات و الارض" به "الله وجود السموات و الارض" معتقد است زن جانشین خدا در زمین و زن، زمین، زندگی- بوده و همان وجود نخستین تکوینی انسانی در جهان ماده است.

کرمانی در ادامه سخنانش اظهار کرد: این نگاه اوستایی در ایران باستانی را در کلام الهی اسلامی، زیباتر می یابم که زن "ریشه" و "امّ ایها" است برای همه و حتی برای پدری آنهم در شأن و شئونی وصف ناشدنی چون رسول اکرم (صلوات الله علیه و آله) و طبق حدیث موثق از رسول اعظم (صلوات الله علیه و آله) که "اول ما خلق الله نوری، نور محمد (صلوات الله علیه و آله)"، پس زن -فاطمه- ریشه و حقیقت این روح و نور و وجود است و مهم تر آنکه هر سلام و درودی بر خاتم انبیا و اولیای عظامش (صلوات الله علیهم) و آیندگان از مجرای یک زن به آنها ابلاغ و ارسال می شود -اللهم صلّ علی فاطمه و ایها و بعلمها و بنیها- و حساس تر اینکه زن -و سرّ المستودع فیها- است و خاص تر آنکه همه درهای یاری و رحمت به دست زن گشوده می شود و شاهدیم که همه رزمندگان اسلام با رمز و سربند "یا زهرا و یا فاطمه" -و نه با رمز "یا حیدر" که فاتح خیر است و نه با رمز "یا رسول الله" که حامل رحمت است- همه درهای بسته و لشکریان کفر تا بن دندان نشسته را می گشایند و درهم می شکنند و به فرمایش علی مرتضی (سلام الله علیه) "زن" ودیعتی است برای مرد. در اسلام یک سوره ویژه به نام زن -نساء- و یک سوره خاص بنام زن -مریم- مسمی می شود.

وی اذعان کرد: نکته مهم این است که حقیقت وجودی مسلم زن در ایران باستان و اسلام آنگاه معنادار می شود که در خانواده و بیت و خانه و نه در چهاردیواری تعریف و تجلی یابد؛ چرا که اگر خالق بی مخلوق و رازق بی مرزوق و بی معناست، زن هم در خانه و خانواده معنادار می شود. ولی زنی که در اندیشه تمدن باستانی ایرانی و اسلامی همواره به عنوان مظهر زایش و رویش شناخته شده، متأسفانه امروز مفهوم سازی جدیدی از برای او صورت می گیرد. نمونه عینی معاصر نگاه و عمل ایرانی اسلامی در خصوص زن و خانواده را به زیبایی در بیانات و فرمایشات امام خمینی -قدس الله سرّه- و امام خامنه ای -آدام الله ظلّه- می توان یافت که ما در مورد زن و خانواده از غرب طلبکاریم همه این ویژگی ها منشور زن ایرانی مسلمان است که بر جای جای جهان باید نقش ببندد.

آنچه در مورد شرایط زنان ایرانی در اروپا می شنویم، یک تصویر بسیار منفی است. آنا استامو، رئیس اتحادیه زنان مسلمان در یونان، در افتتاحیه همایش بین المللی «جایگاه زن در تمدن ایران و اسلام» با اشاره به نقش زنان ایرانی و زنان مسلمان در کسب و کار و پیشرفت اجتماعی در جهان گفت: "زن بودن هرگز کار آسانی نبوده است. زن همواره، مادر، همسر، حافظ پیوند خانواده و نگهدارنده هویت مذهبی خانواده بوده است. زن همیشه در محل کار، در علم، در کسب و کار، در دانشگاه، حتی در سخت ترین کارها حضور داشته است. زن قادر است تا هر کاری را انجام دهد و طی قرن ها این مسئله را به اثبات رسانده است.

وی افزود: امروزه در جهان غرب و پس از آن همه مبارزات و مصیبت ها، زن را در نقشی واقعاً قوی می یابیم. او باید در هر چیز موفق باشد، حتی با وجود لفاظی های مخالفی که توسط رسانه های جریان اصلی پخش می شود و مورد تبعیض بسیار قرار می گیرد. من یونانی هستم و کشورم یکی از اعضا اتحادیه اروپاست و آنچه در مورد شرایط زنان ایرانی می شنویم یک تصویر بسیار منفی است؛ تصویری همواره مظلوم، بدون تحصیلات، شستشوی مغزی شده، نابرابر و انسانی فرو مرتبه است؛ اما از سال ها پیش که به ایران سفر کردم، کاملاً فهمیدم که چرا در رابطه با زن ایرانی به ما چنین گفته شده و چرا آنها (اروپا) حقیقت را خیلی بی شرمانه تحریف کرده اند. این اتفاق افتاده است زیرا زنان در ایران بیش از زنان در اروپا قدرت دارند، اما برای ستم بیشتر بر ما (زنان اروپایی)، کلیشه های دروغین را گسترش می دهند. وقتی با زنان ایرانی آشنا شدم، این حقیقت را می دانستم، به همین دلیل برای من باعث افتخار است که حتی در اینترنت (به طور مجازی) با شما (زنان ایرانی) باشم.

رئیس اتحادیه زنان مسلمان در یونان تصریح کرد: زن مسلمانی که با روسری در کشورهای اتحادیه اروپا زندگی می کند، با یک مبارزه مداوم روبرو است. این به اصطلاح برابری جنسیتی، این به اصطلاح تکریم ها، هنگامی که زن مسلمان باشد و حتی هنگامی که او به دین و آئین خود عمل می کند، سخت تر است. بازار کار بسیار سفت و سخت و پر از محدودیت است، مخصوصاً در پست های بالا. این یک واقعیت است و به همین دلیل است که زنان در اروپا بیشتر درس می خوانند، سخت تر کار می کنند، بیشتر تلاش می کنند و در نهایت موفق می شوند. زنان ایران پیش داورهای مختلفی نسبت به ما در جهان غرب دارند، اما به همین دلیل است که ما در اینجا هستیم، باید آنها را بشناسی، با آنها کار کنیم و آنها را به کامیابی در کل جامعه برسانیم؛ زیرا وقتی زن شکوفا می شود، کل خانواده شکوفا می شوند و

متعاقباً جامعه به طور گسترده تری پیشرفت می کند. واضح است که اگر می خواهیم نسل های بعدی خود را تحت عنوان پیشرو، همچون شهروندان گران قدر، دانشمندان مشهور و دانشگاهیان برجسته پرورش دهیم، باید کاری کنیم که مادران الهام بخش، ماهر، بینا، به روز، با ایمان و قوی باشند. فرزندان ما موضوعات را با مثال می آموزند، نه به صورت تئوری، ما باید عمیقاً درک کنیم که زن موفق یک دارایی برای جامعه ما است و همه باید در این راستا تلاش کنند.

وی اظهار کرد: آنچه که ما آن را موفقیت تعریف می کنیم نیز نکته مهمی است. ما نباید سردرگم شویم و فکر کنیم که زنان باید ویژگی ها و روش های مردان را اتخاذ کنند تا بتوانیم آنها را موفق تلقی کنیم. این مدل محکوم به فنا است؛ اصل درست این است که زن و مرد برابر، اما متفاوت هستند. ما (زنان) با هم (مردان) تکامل می یابیم، با هم پیشرفت می کنیم و با هم موفق می شویم اما هر یک از ما ماهیت متفاوت خود را داریم. جنبش های فمینیستی در پنجاه سال گذشته بر روی جنبه متضاد متمرکز بودند و شاید تنها دفاع آنها در برابر محیط ظالمانه ای بود که در آن زندگی می کردند. نتیجه این است که جنبش های فمینیستی عمیقاً پراکنده شده و قادر به تولید نتایج تازه و دقیق نیست و نباید فراموش کنیم که زنان مسلمان همیشه در این جنبش (فمینیست)، به عنوان تهدید و دردسر به تصویر کشیده می شوند.

استامو گفت: امروزه ما بازمانده بیماری عالم گیر کووید ۱۹ هستیم که ضربه سنگینی به کل بشریت زده است؛ میلیون ها نفر آلوده شدند و صدها هزار نفر از میان ما رفتند. این بیماری عالم گیر به ما نشان داد که چقدر در مقابل ویروس نامرئی ضعیف هستیم و چگونه همه دستگاه های سیاسی و مالی تحت عنوان سرمایه داری می توانند ناگهان از هم فرو پاشند. مردم متمدن فهمیدند که ما به دلیل این شیوه زندگی گیج کننده، برخی از ارزش های گران بها را از دست دادیم و خودمان و بینش واقعی خودمان را از دست دادیم. صحبت در مورد موقعیت زن در حال حاضر، در دوره این بحران اقتصادی چشمگیر و در حالی که نرخ بیکاری جوانان را ناامید می کند، بسیار مهم است. در با هم بودن، با پیشرفت جامعه به آینده ای مرفه و با ارزیابی اشتباهات گذشته و ترسیم استراتژی برای آینده، راه را پیدا خواهیم کرد. زنان بخش شکست ناپذیر این روند هستند. پیشرفت زن باید بخشی از این استراتژی باشد. دولت باید با پیشبرد تغییرات شجاعانه در این امر، قوی ترین متحد در سیستم آموزشی، سیستم رفاه اجتماعی و سیاست کار باشد.

رئیس اتحادیه زنان مسلمان در یونان تصریح کرد: ابزارهای بسیاری وجود دارد که می توانند در این استراتژی نقش داشته باشند، بنابراین زن می تواند آموزش های لازم را کسب کند تا بتواند در زمینه تخصص خود کار کند یا شغل خودش را، چه کوچک و چه بزرگ، ایجاد کند و در عین حال با دریافت حمایت از دولتی که مهدکودک ها و مدارس تمام وقت را در دسترس همه قرار می دهد قادر به ایجاد خانواده ای شگفت انگیز است. سیستم بیمه و رفاه اجتماعی زنان را به مشارکت در اقتصاد خانواده ترغیب می کند که نتایج مثبتی برای این موفقیت اجتماعی دارند. ما به همه مؤلفه های جامعه نیاز داریم؛ هریک از ما نقش مهمی در این چشم انداز بازی می کند. مقامات مذهبی، مقامات سیاسی و دانشگاهی و نمایندگان تصمیم گیرنده باید در اینجا حضور داشته باشند تا صدای ما را بشنوند و درک کنند که با توسعه نقش زن، آنها در حال توسعه نسل های آینده هستند.

جهان در تقاطع فناوری، اقتصادی، اجتماعی و تمدنی

سیوتان سیتوفسکی، رئیس دفتر منطقه ای یونسکو در تهران هم در این همایش گفت: با توجه به اوضاع کنونی جهان، این بهترین زمان برای برگزاری این همایش است. جهان ما به واقع، در تقاطع فناوری، اقتصادی، اجتماعی و تمدنی قرار گرفته است. در این زمینه، بهره گیری از آنچه که در تلاش های مشترک ما برای بهبود اوضاع زنان و حضور آنها در جامعه حاصل شده است و مشخص کردن کارهایی که کماکان باید انجام شود، و مهمتر از همه، تأکید مجدد و تحکیم تعهدات متقابل ما برای حصول نتیجه هرچه بهتر در آینده، برای هرگونه پیشرفت چشمگیر بسیار مهم است. هر آزمایش بزرگی که بشریت با آن روبرو است، همانطور که در بحران فعلی کووید-۱۹ اتفاق افتاده است، می تواند بهترین و یا بدترین حالت از غرایزمان را نمایان کند. همان طور که مدیرکل یونسکو، خانم اودری آزوله در بیانیه اخیرشان تأکید کردند «اکنون زمانی است برای تصور جهان آینده. اکنون زمانی است برای دیدن دوباره اولویت ها و نیازهای ما. اکنون زمانی است برای فکر کردن به آینده ای که مدنظر داریم». دنیایی که در آینده پدیدار می شود تا حد زیادی به تصمیمات امروزمان بستگی دارد.

وی افزود: ایجاد فرصت های برابر در بین زنان و مردان در زمینه های صلاحیت یونسکو، یعنی آموزش، علوم طبیعی، علوم اجتماعی، فرهنگ و ارتباطات و اطلاعات، از زمان تأسیس در سال ۱۹۴۵ در اولویت یونسکو قرار گرفته است. یادآوری می کنیم که یونسکو به عنوان سازمانی با هدف ایجاد «همبستگی فکری و اخلاقی بشر» ایجاد شده است. اولین بند قانون اساسی یونسکو که در ۱۶ نوامبر ۱۹۴۵ در کنفرانس تأسیس آن در لندن به تصویب رسید، بیان کننده مهمترین هدف آن است: «از آنجاکه جنگ ها در ذهن زنان و مردان آغاز می شود، دفاع از صلح نیز باید در اذهان زنان و مردان شکل بگیرد» در واقعیت های بسیار پیچیده امروز در روابط بین الملل، چیزی از طراوت و اهمیت این بیانیه دورانیش کاسته نشده

است. علی رغم بسیاری از تهدیداتی که نه تنها برای رفاه، بلکه حتی برای بقا نوع بشر به طور موروثی و یا به تازگی ایجاد شده اند، از جمله بیماری همه گیر کنونی کووید-۱۹، همچنان در عزم خود مصمم هستیم که با هم همکاری کنیم تا بتوانیم دنیایی بهتر بسازیم و آن را در شرایط بهتری نسبت به جهانی که به ارث برده ایم، به نسل های آینده واگذار کنیم.